

არქივიდაამუშავასესილიკაციტაქემ (2016 წ.)

ონის საკოლმეურნეო სახელმწიფო თეატრი

1892 წლის 9 თებერვალს საფუძველი ჩაეყარა ონის საკოლმეურნეო თეატრს, რომლის ინიციატორები იყვნენ ალ. და გ. გოცირიძეები, არჩილი, სპირიდონ და გიორგი ჯაფარიძეები. სცენისმოყვარეთა პირველი წარმოდგენა „თამარ ბატონიშვილი“ იყო, ხოლო მეორე განყოფილებაში ძველი რაჭული სიმღერები შესრულდა.

1897 წელს ონის სამაზრო სასწავლებლის შენობაში დაიდგა ვალერიან გუნის პიესა „და-ძმა“. იმ პერიოდში წარმოდგენების დადგმას სისტემატიური ხასიათი არ ჰქონდა, არ იყვნენ საკმარისი სცენისმოყვარეები, განსაკუთრებით კი ჭირდა სცენაზე ქალის როლის შემსრულებელი

1906 წელს ონის ახალგოზრდობამ მუდმივი დასის ჩამოყალიბება გადაწყვიტა, რომელსაც სათავეში მიხეილ (მიშაგო) ჯაფარიძე ჩაუდგა. იგი არა მარტო დასის ხელმძღვანელი, არამედ კარგი მსახიობი და რეჟისორი იყო. მიშა ჯაფარიძის დასმა პირველ სპექტაკლად აკაკი წერეთლის „პატარა კახი“ წარმოადგინა. იმ პერიოდში სპექტაკლები სამაზრო სასამართლოს ყოფილ შენობაში იმართებოდა, თუმცა დარბაზი მაყურებელს ვერ იტევდა, ამიტომ დასის ხელმძღვანელობამ საგაზაფხულო თეატრის აშენების გადაწყვეტილება მიიღო. ამავე თეატრში ნაჩვენები იყო ალ. ყაზბეგის პიესა „არსენა“, აკაკი წერეთლის „პატარა კახი“ და ა.შ. გასვლითი წარმოდგენები გაიმართა დაბა ამბროლაურსა და უწერაში.

1922 წელს დრამატული წრის ხელმძღვანელად მიიწვიეს შ. ბოჭორიშვილი, თუმცა იგი მალევე დაავადდა და დასის ხელმძღვანელობა 1923 წლიდან ნიკო ბურდილაძემ ითავა.

1932 წლიდან 1939 წლამდე ონში მრავალი პიესა დაიდგა. მათ შორის რ. ერისთავის „სამშობლო“, შიუკაშვილის „სულელი“, ა. ცაგარელის „რაც გინახავს ვეღარ ნახავ“, შ. დადიანის „შენი ჭირიმე“ და ა.შ. სპექტაკლებს მხატვრულად უჩა ჯაფარიძე აფორმებდა.

1939 წლის მაისში ონში საკოლმეურნეო სახელმწიფო თეატრი ჩამოყალიბდა, სადაც რეჟისორად და სამხატვრო ხელმძღვანელად მიხეილ იარალი დაინიშნა. რეჟისორს უბრალო სცენისმოყვარეების პროფესიონალ მსახიობებად ჩამოყალიბებისათვის მძიმე შრომა დასჭირდა. მისი რეჟისორობით თეატრში წარმატებით დაიდგა სპექტაკლები: ა. დიუმას „კლოდის ცოლი“, ა. ცაგარელის „ხანუმა“, გაბრიელ სუნდუკიანცის „პეპო“, შალვა დადიანის „გუშინდელი“ და სხვ.

1959 წლის 24 ოქტომბერს გიგა ჯაფარიძის ინიციატივით სახალხო თეატრი დაარსდა, რომელსაც სათავეში რევაზ ტომარაძე ჩაუდგა. მისი ხელმძღვანელობით თეატრში შემდეგი ახალი სპექტაკლები დაიდგა: „ირ. ჭავჭავანიძის „კეთილი მეზობლები“, შ. დადიანის „გეგეჭკორი“, ი. რაზმაძისა და ნ. მახარაშვილის კომედია „საქმროების ძიებაში“ და სხვ.

სახალხოთეატრიყოველწლიურადზრდიდაონელიმაყურებლისმოთხოვნებს. თეატრისგასტროლებისხვადასხვაქალაქებსათურაიონებშიჩვეულებრივმოვლენადიქცა.

„ოიდიოსმეფე“ და „ნიკოლოზბარათაშვილი“ ქუთაისელ, ტყიბულელ, სამტრედიელმაყურებელთაწინაშე 1963 წლისსეზონშიწარსდა.

1922 წლიდანონისთეატრისხელმძღვანელადგელაისიანიდანიშნა, რომელმაცმრავალითანამედროვესპექტაკლიდადგათეატრისსცენაზე. მათშორის: ნ. დუმბაძის „საბრალდებულოდასკვნა“, ო. იოსელიანის „ადამიანიბადებაერთხელ“, „სანამურემიარგადაბრუნდება“ და სხვ.

ონისთეატრიდღესაცღირსეულადაგრძელებსწინაპართეატრადიციებს. დაჯილდოებულადიპლომებითა და საპატიოსიგელებით.

ონის საკოლმეურნეო სახელმწიფო თეატრის ოქმები, სარეპერტუარომაჩვენებელი, დადგენილებები, აქტები, მიმართვები, შეტყობინებები, განცხადებები, სიები, გეგმა, ცნობები, მოხსენებთიბარათები

1. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისოქმი, სპექტაკლისპრემიერის „კოლმეურნისქორწინება“ განხილვასთანდაკავშირებით. 1939 წ. 12 ოქტომბერი. ნაბეჭდი. ხელითჩასწორებული. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: კომისიისთავმჯდომარეა. მურღულია, მდივანი. ჩიკვილაძე, 2 გვ.
2. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისოქმი, სპექტაკლისპრემიერის „ხანუმა“ განხილვასთანდაკავშირებით. 1939 წ. 9 დეკემბერი. ნაბეჭდი. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: კომისიისთავმჯდომარეალ. ჭელიძე, მდივანი. ჩიკვილაძე. 1 გვ.
3. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისოქმი, სპექტაკლისპრემიერის „მათიამბავი“ განხილვასთანდაკავშირებით. 1939 წ. 30 დეკემბერი. ნაბეჭდი. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: კომისიისთავმჯდომარეხარჭამაძე, მდივანი. ჩომახიძე, 1 გვ.
4. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრის 1939-40 წწსეზონისახალიდადგმების, აღდგენილიპიესების, დამდგმელირეჟისორების, მხატვრებისადაკომპოზიტორებისსარეპერტუარომაჩვენებელი. 1939-40 წწ. ხელნაწერი. მელანი. ფანქარი. ხელსაწერენ: თეატრისდირექტორინ. ბურდილაძე, სამხატვროხელმძღვანელი. იარალი, 1 გვ.
5. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისახალიდადგმების, აღდგენილიპიესებისადამსახიობთაგამოყენებისსარეპერტუარომაჩვენებელი. 1939-40 წწ. ხელნაწერი. მელანი. ფანქარი. ხელსაწერენ: თეატრისდირექტორინ. ბურდილაძე, სამხატვროხელმძღვანელი. იარალი. 1 გვ.
6. ონისსაკოლმეურნეოთეატრისოქმი, სპექტაკლისპრემიერისშ. დადიანის „გუმინდელი“ განხილვასთანდაკავშირებით.

1940 წ. 14 თებერვალი. ხელნაწერი. მელანი. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: კომისიის თავმჯდომარეალ. ჭელიძე, მდივანი მურღულია, 1 გვ.

7. ონისრაიონული მასწავლებელი კომიტეტის ხდომის დადგენილებასაკოლმეურნეოთეატრის მუშაობის შესახებ.
1940 წ. 26 თებერვალი. ნაბეჭდი. ბეჭედდასმული.
ხელსაწერს საქმის მწარმოებელი ჯაფარიძე, დაზიანებული. 2 გვ.
8. ონისსაკოლმეურნეოთეატრის ოქმი, სპექტაკლის პრემიერისა. დიუმას „კლოდის ცოლი“ განხილვასთან დაკავშირებით.
1940 წ. 28 მარტი. ხელნაწერი. მელანი. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: რაიკომის კულტპროპაგანდოფილების გამგეალ. მურღულია, მდივანი მ. შიმშილაშვილი, 1 გვ.
9. ონისსაკოლმეურნეოთეატრის ოქმი, სპექტაკლის პრემიერის „პატარაკახი“ განხილვასთან დაკავშირებით.
1940 წ. 17 მაისი. ხელნაწერი. მელანი. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: კომისიის თავმჯდომარე ვ. ხარჭამაძე, მდივანი მ. ბერაძე, ბეჭედდასმული, დაზიანებული. 1 გვ.
10. ონისსაკოლმეურნეოთეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელის მ.
იარალის წერილი ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს წევრებისადმი, თეატრის რეჟისორების, მსახიობების, სამხატვრო ხელმძღვანელისა და სხვა თანამშრომელთა უფლებამოსილებების შესახებ.
1940 წ. 25 ნოემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.
11. ონისსაკოლმეურნეოთეატრის დირექციის თხოვნის მიმართვა 1940-41 წწ სეზონის რეპერტუარის დამტკიცებასთან დაკავშირებით.
(ერთვის ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს უფროსის მოადგილე კანდელაკის მიერ გაცემული მიმართვა ონის თეატრის დირექტორის ნ. ბურდილასადმი, რეპერტუარის დამტკიცებასთან დაკავშირებით).
1940 წ. 1 სექტემბერი. ონი. ნაბეჭდი. ხელნაწერი. მელანი. შტამპიანი ფურცელი.
ხელსაწერენ: ნ. ბურდილაძე, მ. იარალი. 1 გვ.
12. ონისსაკოლმეურნეოთეატრის დირექციის შეტყობინება ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს თეატრის განყოფილებისადმი, 1940-41 წწ სეზონის პირველ ნახევარში დაგეგმილი პიესების შესახებ.
1940 წ. 16 სექტემბერი. ონი. ხელნაწერი. მელანი. ხელსაწერენ: თეატრის დირექტორი ნ. ბურდილაძე, სამხატვრო ხელმძღვანელი მ. იარალი, 1 გვ.
13. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრის დირექტორი ნ. ბურდილასადმი სამხატვრო ხელმძღვანელი მ. იარალის მიმართვა საქართველოს სახკომსაბჭოსთან არსებულ ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს უფროს ბ. გოგუასადმი, ონის თეატრში მწარმოებადგენილის გაგზავნასთან დაკავშირებით.

1940 წ. 12 ოქტომბერი. ონი. ხელნაწერი. მელანი. ხელსაწერენ: ნ. ბურდილაძე, მ. იარალი, 2 გვ.

14. ონისსაკოლმეურნეოთეატრისსამხატვროხელმძღვანელმ.
იარალისგანცხადებასაქართველოსსახკომსაბჭოსთანარსებულიხელოვნებისსაქმეთ
ასამმართველოსუფროსისბ. გოგუასადმი,
თეატრშიარსებულიმძიმესამუშაოპირობებისადასხვათეატრშიგადაყვანისთხოვნას
თანდაკავშირებით.
1940 წ. 1 დეკემბერი. ონი. ხელნაწერი. მელანი. ხელსაწერსმ. იარალი. 12 გვ.
15. მ. იარალისგანცხადებაბ. გოგუასადმი,
ონისთეატრშიექმნილიმძიმესამუშაოპირობების,
რიალმასკომისდადგენილებისგაცნობისადამასზედასკვნისგამოტანისშესახებ.
1940 წ. 1 დეკემბერი. ონი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.
16. სახკომსაბჭოსთანარსებულიხელოვნებისსაქმეთასამმართველოსმმართვეაონისსაკ
ოლმეურნეოთეატრისსამხატვროხელმძღვანელმ. იარალისადმი,
მისიწერილისგამხილვასთანდაკავშირებით.
1940 წ. 19 დეკემბერი. ნაბეჭდი. ბლანკი. ბეჭედდასმული.
ხელსაწერსთეატრებისმთავარისამმართველოსშრომისადახელფასებისსექტორისუ
ფროსიოსკინი, ტიტულიანიფურცელი, რუსულენაზე. 1 გვ.
17. ონისსაკოლმეურნეოთეატრისსამხატვროთეულებისსია.
(ხელფასებისგანაკვეთები)
1940 წ. ნაბეჭდი. ხელსაწერს: პავლეკანდელაკი,
საბიუჯეტოგანყოფილებისუფროსიჩხიკვაძე, 2 გვ.
18. ონისსაკოლმეურნეოთეატრისდამატებითისაჭიროსამხატვროთეულებისგანაცხად
ი.
1940 წ. ნაბეჭდი. ხელსაწერსთეატრისდირექტორინ. ბურდილაძე, ბულალტერია.
თითიაშვილი, 1 გვ.
19. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისსპექტაკლების,
რეჟისორებისადაროლებისგანაწილებისჩამონათვალი.
1940-41 წწ. ხელნაწერი. მელანი. დაზიანებული. რვეული. 7 გვ.
20. ონისსაკოლმეურნეოთეატრისმთლიანისამხატვროთეულებისსია.
1941 წ. 1 იანვარი. ხელნაწერი. მელანი. ხელსაწერსთეატრისდირექტორინ.
ბურდილაძე, 1 გვ.
21. ონისთეატრისყოფილშენობაშიდარჩენილიქონებისნ.
ბურდილაძისათვისგადაცემისოქმი.
1941 წ. 25 ნოემბერი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

22. ონისსაშუალოსკოლისშენობისეზომომოთავსებულითეატრისდეკორაციების.
ბურდილამისათვისგადაცემისაქტი.
1941 წ. 5 დეკემბერი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.
23. ონისსახელმწიფოთეატრისმიერკოლმეურნეობებშიგასამართიგასვლითიწარმოდგენებისგეგმა (მარშრუტი).
1941 წ. ივნისი. ხელნაწერი. მელანი. ხელსაწერსთეატრისდირექტორინ.
ბურდილაძე. 1 გვ.
24. ალ.
მიქელამისმოხსენებითიბარათისაქართველოსხელოვნებისსაქმეთასამმართველოსუფროსისმოადგილეკ. მ. კანდელაკისადმი,
ონისსარაიონოთეატრისმდგომარეობისშესახებ.
1942 წ. 8 ოქტომბერი. ნაბეჭდი. ხელსაწერსალ. მიქელაძე, 1 გვ.
25. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისოქმი,სპექტაკლისპრემიერისგ.
კარასავეის „შუქურა“ განხილვასთანდაკავშირებით.
უთარილო. ნაბეჭდი. ბეჭედდასმული. ხელსაწერენ: კომისიისთავმჯდომარემ.
შიშვილაშვილი, მდივანიბურდილაძე, 2 გვ.
26. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისოქმი, სპექტაკლისპრემიერისმ.
ქოჩარაიანის „ბრამუსიკოსი“ განხილვასთანდაკავშირებით.
უთარილო. ნაბეჭდი. ხელსაწერენ: კომისიისთავმჯდომარეა. მურღულია,
მდივანიმ. შიმშილაშვილი, 2 გვ.
27. ონისბავშვთაშემოქმედებითისარაიონოლიმპიადისდადგენილება.
უთარილო. ნაბეჭდი. ხელსაწერსჯაფარიძე, დაზიანებული, 1 გვ.
28. ინფორმაციაონისმოსწავლე-
ახალგაზრდობისსახლისსაყმაწვილოთეატრისადადრამატულიწრისშესახებ.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.
29. ონისსაკოლმეურნეოთეატრისდარბაზისგეგმა.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. დაზიანებული, 1 გვ.
30. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისისტორიულიცნობები.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. ბეჭედდასმული. 4 გვ.
31. ონისთეატრის 1940-41 წწ.
სეზონისახალიდადგმებისადადგენილიპიესებისრეპერტუარი.
უთარილო. ნაბეჭდი. 1 გვ.
32. ონისთეატრისახალიდადგმებისადაშედგენილიპიესებისჩამონათვალი.
(1940 წლისთეატრალურისეზონისგახსნიდან 1941 წლის 1 იანვრამდე)

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი.

ხელსაწერსთეატრისდირექტორიდასამხატვროხელმძღვანელინ. ბურდილაძე. 1
გვ.

ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისრეჟისორთაჩანაწერები

33. რეჟისორნ. ჩიკვილაძისჩანაწერი,
ონისთეატრშიგამართულიწარმოდგენისპრემიერის „კლოდისცოლი“ შესახებ.
პირი: მ. იარალი, ფ. როსნაძე, ს. ბურდილაძე, ნ. დუშუაშვილი, ლ. ჩიკვილაძე,
ა. მარქარაშვილი.
1939 წ. 8 მარტი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.
34. ტექნიკურირეჟისორისპ. კერესელიძისჩანაწერი,
ონისსაკოლმეურნეოთეატრისკოლექტივისპირველისაორგანიზაციოთათბირისშეს
ახებ.
პირი: ვასოხარჯამაძე, ნ. ბურდილაძე, მ. იარალი, ნ. დუშუაშვილი.
1939 წ. 1 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.
35. რეჟისორმ.
შიშვილაშვილისჩანაწერი,ონისსაკოლმეურნეოთეატრისსეზონისგახსნისადმიმძღ
ვნილისადამოსშესახებ.
პირი: ნ. ბურდილაძე, მურდულია, იარალი.
1939 წ. 6 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.
36. რეჟისორნ. ჩიკვილაძისჩანაწერი, სტალინის 60
წლისიუბილესადმიმძღვნილისპექტაკლის „მათიამზავი“ პრემიერისშესახებ.
პირი: მ. იარალი, ვ. როსნაძე, პ. ჯაფარიძე.
1939 წ. 31 დეკემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

ონისსახალხოთეატრისისტორია

37. ონისსახალხოთეატრისისტორია
პირი: ალ. დაგ. გოცირიძეები, სპირიდონ, არჩილდაგიორგიჯაფარიძეები,
ერმილდაგიორგილობჯანიძეები, მარიამი, მიხეილმრეველიშვილი,
სანდრომრეველიშვილი, ბაბუცა, ნინო, გუგულა, გრიგოლდვალი,
გრიგოლწერეთელი, მიხეილ (მიშაგო)ჯაფარიძე, ვლადიმერ (ლადო) ჯაფარიძე,
დიმიტრიჯანელიძე, უჩაჯაფარიძე, გერცელბაანოვი, გრიგოლჯაფარიძე,
დათაბერუჩაშვილი, ვლადიმერგრძელიძე, პასკოლანდია, ვიქტორელიავა,
სერგოგამყრელიძე, დათიკოჭიჭინაძე, ივანეგამყრელიძე,
ლუბადაკატოგოცირიძეები, ვარლამერისთავი, გრიგოლმესხი,
გუგულილობჯანიძე, დიმიტრიარაყიშვილი, მალაქიაჯაფარიძე, ბ. იაშვილი, გ.
გრძელიძე, ქ. გელოვანი, ნ. ლობჯანიძე, ი. ბახტაძე, ს. იაშვილი, ნ.
ბურდილაძე, კ. დაა. ჯაფარიძეები, გ. გოცირიძე, გ. ბერიშვილი, ა. მურუსიძე,

ლ. საგანელიძე, გ. იაშვილი, ვ. მესხი, შ. ბოჭორიშვილი, სერგოორჯონიკიძე, ათარბეგოვი, მაიასნიკოვი, მიხეილიარალი, შალვაკერესელიძე, რევაზტომარაძე, ტ. ხიდემელი, პ. კერესელიძე, ა. ციხისელი, მ. ბურდილაძე, გ. ტიხიბაშვილი, ჯ. მურუსიძე, ნ. ჯაფარიძე, ნ. კალმახელიძე, გიგაჯაფარიძე, ბ. ჟღენტი, მედეაჯაფარიძე, გელაისიანი, თ. გამყრელიძე, ი. ნოდარიშვილი, უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 20 გვ.

პროგრამები

38. ონისსაკოლმეურნეოსახელმწიფოთეატრისსპექტაკლის, აკ. წერეთელის „პატარაკახი“ პროგრამა.
დადგმამ. იარალის
1939-40 წწ. სტამბური. ნაბეჭდი. 2 ც.
39. ონისსახალხოთეატრისსპექტაკლის, დ. კასრამის „ლეგენდარუსთაველზე“ პროგრამა.
1966 წ. ონი. სტამბური. ნაბეჭდი. 1 ც.
40. ონისსახალხოთეატრისსპექტაკლის „ლატაკვიმილიონერი“ პროგრამა.
1967 წ. ონი. სტამბური. ნაბეჭდი. 1 ც.
41. ონისსახალხოთეატრისსპექტაკლის. მთვარამის „სახსოვარი“ პროგრამა.
1982 წ. ონი. სტამბური. ნაბეჭდი. 1 ც.
42. ონისსახალხოთეატრისსპექტაკლისუ. შექსპირის „მეფელირი“ პროგრამა.
1984 წ. ონი. სტამბური. ნაბეჭდი. დაზიანებული. 1 ც.
43. ონისსახალხოთეატრისსპექტაკლისგ. ბათიაშვილის „სოფლისგარდაცვალება“ პროგრამა.
1988 წ. ონი. სტამბური. ნაბეჭდი. 1 ც.
44. ონისსახალხოთეატრისსპექტაკლისგ. ბათიაშვილის „სოფლისგარდაცვალება“ პროგრამა.
1987 წ. ონი. სტამბური. ნაბეჭდი. რუსულენაზე. 1 ც.
45. ონისსახელმწიფოთეატრისსპექტაკლისწ. მიქავასადაგ. აბაშიძის „ბედნიერება“ პროგრამა.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.
46. ონისსახელმწიფოთეატრისსპექტაკლისა. დიუმას „კლოდისცოლი“ პროგრამა.
დადგმამ. იარალის
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

47. ონისსახელმწიფოთეატრისსპექტაკლისგ. ნახუცრიშვილის „კომბლე“ პროგრამა.
დადგამი. იარალის
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

დეპეშა

48. გ. ბურდილაძისადამ.
იარალისდეპეშახელოვნებისსაქმეთასამმართველოსუფროსბ. გოგუასადმი,
ონისსახელმწიფოთეატრშიწარმომადგენლისგაგზავნასთანდაკავშირებით.
1940 წ. 12 ოქტომბერი. ნაბეჭდი. 1 ც.